

Lettország: Cesis - Valmiera

Cesu Profesionala Vidusskola és Valmiera

Tehnikums

(2016. 05. 02-től 05. 07-ig)

Felkészülés az utazásra:

A 4 fős utazó csoport több alkalommal megbeszélést tartott. Megbeszéltük az iskolalátogatással kapcsolatos célokat, felosztottuk egymás között a megfigyelési szempontokat. Az én feladatom a gyakorlati oktatással kapcsolatos információk gyűjtése.

Az előkészületek során a faipari munkaközösség kollégáival tartottunk több megbeszélést, hogy mely dolgokat érdemes tanulmányozni, mik azok a területek, amik fontosak az együttműködés kiépítéséhez és melyek azok, amiket érdemes lehet beépíteni az itthoni rendszerbe. Az iskolánknak évekre visszanyúló kapcsolata van a németországi Biberachban található Bildungszentrum-mal, ahol már több kollégám is volt diákokkal az ő tapasztalataikat is felhasználtuk az előkészítés során.

A felkészülés szerves része volt a nyevi és kulturális felkészítés, melyet iskolánk nyelvtanárai tartottak.

Beszámoló

A **Cesu Profesionala Vidusskola** nevű iskola Igazgatónöje, kitárt karokkal fogadott minket, úgy, mintha régóta ismernénk egymást, pedig most találkoztunk először. Általa lehetőségünk volt megismerkedni a saját iskolájával, ill. betekintést kaptunk a Lett iskolarendszerbe is. Az iskola fő profilja a faipar, ezen belül a bútorasztalos, bútorrestauráló és ács. Kisebb létszámban foglalkoznak villamos-ipari, elektronikai képzéssel.

Az oktatás során az elmélet-gyakorlat aránya 40-60%, amely blokkosított szervezési formában oszlik meg a képzési idő alatt. Az elméleti képzés teljes egészében az iskolában történik. A 3. év végén érettségit tesznek a tanulók, majd a 4. tanévben már csak szakmai tárgyakat tanulnak. A képzés kimenete egy érettségi és egy szakmai vizsga. Az érettségit harmadik év végén leteszik így a negyedik évre csak szakmai órák maradnak és gyakorlat. A záróvizsga előtt szintvizsgát és köztes vizsgákat is szerveznek. Mivel a negyedik évre minden tanuló betölti a 18. életévét a szakmai gyakorlaton önállóan dolgoznak az iskolai tanműhelyekben és ekkor készítik el a vizsga remekeiket is. Ezek a munkák lehetőleg egy-egy konkrét megrendelésre készülnek a megrendelőt a diákoknak kell felkutatniuk (pl. hirdetések útján) és a teljes folyamatot dokumentálniuk kell. Ez a gyakorlat nagyban eltér a nálunk megszokottól, de úgy gondolom, hogy sokkal jobban segíti a fiatalok valós munkaerő piacra történő belépését

Érettségi nélkül rész-szakképesítést kaphat a tanuló. Jellemző a számítógépes vizsgáztatás. Idegen nyelvek közül népszerű az angol és a német, de orosz nyelv a 2. kötelező, hiszen a szakmában ez nélkülözhetetlen. A diákok ösztöndíjának mértéke a tanulmányi eredményüktől függ. A nálunk lévő ún. „hiányszakma” nincs. Az iskolák többsége állami fenntartású, ám ez alól ők kivételt képeznek a területi fenntartással. A centralizált oktatást egy kamara jellegű állami intézmény irányítja. Az iskola 95 éves, ipari iskolaként alapították. Az épületet, amelyben jártunk tavaly vették birtokba. A 210 fős diáklétszámból 1 lány tanulójuk van. A gyakorlati oktatásban a magáncégek nem érdekeltek a tanulóképzésben, nem kapnak állami támogatást. A duális képzést próbálják bevezetni kisebb-nagyobb sikerrel.

A **Cesu Profesionala Vidusskola** több tanműhellyel rendelkezik. Kéziműhelyeik és nagygépes műhelyeik is vannak. Tulajdonképpen egy komplett üzemet építettek, ahol a teljes gyártási folyamatot végig tudják csinálni a diákok. Nagyon jól ellátottak kézi szerszámokkal és gépekkel. Alapvetően jó minőségű márkás eszközökkel (Bosch, Makita stb.) dolgoznak. A nagygépek közt egyaránt van kontaktcsiszoló, különböző gyalugépek, CNC megmunkálók, hidraulikus prések, lapszabász gépek és hasonlóak. Minden műhelyben központi porelszívó működik, de több mobil elszívót is használnak amelyeket az adott gépekkel együtt tudnak mozgatni. A raktárakban sok alapanyagot tárolnak pallókat, deszkákat és lemeztermékeket is, ráadásul vákuumos faszárítót is üzemeltetnek. Azon tanulóink számára, akik kisebb magán műhelyekben töltik a gyakorlatukat igen jó tapasztalatszerzési lehetőséget jelenten, ha ilyen felszerelt tanműhelyben is tölthetnének némi gyakorlati időt.

A szakmai órákat többnyire külsős szakemberek tartják, mivel az iskolában nincs annyi óra, hogy főállású tanárokat foglalkoztassanak, ez alól a gyakorlati oktatók kivételek ott vannak, akik főállásban dolgoznak az iskolában. A tanárok fizetése Lettországból is alacsonynak számít, ezért is nehéz jó szakembereket találni az oktatáshoz.

Az iskolai tanműhelyekben az 1. szakképzős évfolyamon a kéziszerszámokkal, elektromos kisgépekkel, a szakma alapjaival ismerkednek, tanári felügyelettel. A tankötelezettség 16. életév betöltéséig tart, ezt azonban felemelnék 18 évre, kötelező érettségivel. A 2. tanévben a nagygépekkel való munkavégzést is elsajátítják tanári felügyelet mellett, majd ezt követően önálló munkát végeznek egyéneként, vagy csoportosan. Önálló felelősséggel tartoznak 18 év felett. Cégeknél tanulószereződést kötnek.

A szakmai vizsga vizsgaremek készítésből, írásbeli (számítógépen) és gyakorlati részből áll. A gyakorlati vizsgarész a vizsgaremeket szóbeli védéséből áll. A vizsgaremeket az iskolai tanműhelyben készítik önállóan. A munkadarab lehet egy arányos kicsinyített makett, vagy egy szabadon választott, megrendelővel egyeztetett megtervezett valódi darab, amely üzleti alapon működik. A tanuló a saját költségén megveszi az anyagot, elkészíti a megrendelt terméket és a kölcsönösen megegyezett áron eladja a megrendelőnek. A gyakorlati képzés során az iskolafejlesztésbe is beegyeznek. A gyakorlati képzőhelyen 960 órát kell eltölteniük, ahol osztályzatot kapnak. Érettségivel rendelkező fiatal felnőttek 1,5 éves átképzésen vehetnek részt. A végzett fiatalok pályakövetése nehezen megoldott a gyér visszajelzés miatt.

A **Valmiera Tehnikums** a másik iskola, ahol jártunk. Itt 20 szakmából választhatnak az itt tanulni szándékozók, Az élelmiszeripari minőségvizsgálótól a mechatronikai technikusig többféle szakmaában képeznek tanulókat. A technikai felszereltség lenyűgöző, igazi XXI. századi. Nagyon sok fotót készítettünk, amiket irigykedve mutatunk meg itthon kollégáinknak és diákjainknak. Az igazgatónő láthatóan örült a látogatásunknak. Meghívtuk iskolánkba, a meghívást elfogadta néhány kollégájával. Későbbiek során diákok utaztatására, gyakorlati foglalkoztatásra is sor kerülhet.

Disszemináció:

A faipari munkaközösség értekezletén, az út során készült fotók kivetítésével tartottam beszámolót a kinti tapasztalatokról. De a kollégákkal, munkatársakkal óráközi szünetekben, vagy éppen ebéd közben is beszélgettünk a Lett valóságról. Vezető kollégáimnak a hétfői vezetői értekezleten adtam tájékoztatást tapasztalataimról. Beszéltünk a további lehetőségekről, a Lett iskola munkatársainak lehetséges szegedi látogatásáról.

Miskolczi János